

УДК 338.2

АГРАРНА ЕКОНОМІКА, ЇЇ ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ

Ю.О.БОБИР,

викладач відділення з підготовки молодших спеціалістів ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

Аграрний сектор економіки відіграє найважливішу роль в системі матеріального виробництва, у зміцненні економіки країни, підвищенні життєвого рівня і добробуту населення. Людство існує насамперед тому, що розвиває сільське господарство, основна функція якого – забезпечити людей продуктами харчування, без яких вони не можуть жити, творити і працювати.

Ключові слова: *сільськогосподарська продукція, сільськогосподарські підприємства, корисний результат, економічна ефективність виробництва, конкурентоспроможність, насичення ринків.*

Економічна наука вивчає закони і закономірності матеріального виробництва, політичні та економічні інтереси людей, їх взаємовідносини в процесі виробництва, розподілу і споживання матеріальних благ, регіональні особливості економічного розвитку і територіальної організації продуктивних сил (регіональна економіка). Економічна наука – основна база державної економічної політики, яка є сукупністю науково обґрунтованих заходів, що вона їх здійснює в інтересах власного народу. Характер і зміст економічної політики, її соціальна спрямованість, масштаби впливу на господарську діяльність визначаються потребами у виробництві матеріальних благ. Економічна політика здійснюється з допомогою економічних реформ, кожна з яких являє собою систему заходів, скерована на вдосконалення діючих або впровадження нових форм господарської діяльності в економіці країни, що їх здійснює держава. Сучасна економічна політика держави спрямована на розвиток ринкової економіки, роздержавлення і приватизації землі, майна і нерухомості, розвиток різних форм власності і господарювання, розширення товарно-грошових відносин, зміцнення національної грошової валюти, розширення товарообороти, максимальне насичення ринків промисловими і продовольчими товарами, удосконалення інвестиційної, фінансово-кредитної, цінової, рентної, податкової, страхової, протекціоністської політики. Для цього формуються різні концепції соціально-економічного розвитку, розробляються програми стабілізації окремих галузей, високоефективного використання ресурсного потенціалу, формування системи цивілізованого підприємництва тощо.

В основі успіхів реформ лежать безпосередні економічні інтереси людини, дисципліна і порядок, чітка система організації праці, виробництва і

управління, формування системи полікотворення, формування фондів нагромадження і споживання. Високі темпи прогресивних зрушень і конкурентоспроможності можна досягти за рахунок найновіших наукових відкриттів, впровадження нових технологій, інформації і моделювання прогнозних передбачень кон'юнктури (змін у співвідношеннях попиту і пропозиції) ринків.

Треба брати до уваги використання гнучкої і збалансованої структури макро- і мікроекономічного відтворення потрібної, ресурсної, товарної і грошової маси, всього товарно-грошового обігу. Інакше кажучи, сучасний бізнес як високоорганізована і ефективно функціонуюча система товаровиробництва і підприємництва не повинна мати нічого спільного з гангстерською, базарною, хаотичною і стихійною економікою. Розвиток економіки нашої країни повинен управлятися державою, різні форми господарювання і бізнесу мають контролюватися державою, постійно знаходиться під її впливом. Лише на основі державних і ринкових регуляторів прямої і зворотної дії можна регулювати розвиток економіки країни.

Господарський комплекс України являє собою сукупність взаємозв'язаних галузей промисловості, сільського господарства, транспорту, будівництва, сфери обслуговування та інших. Сільське господарство як складова і комплексноутворююча галузь, що виробляє продукти харчування для населення, сировину для промисловості і товари для експорту відіграє важливу роль у зміцненні економіки країни, підвищенні життєвого рівня населення і розв'язанні соціально – економічних проблем. Проте рівень розвитку його продуктивних сил далеко (і ще дуже далеко) відстає від народногосподарських потреб. В країні недостатньо виробляється зерна, цукрових буряків, льоноволокна, картоплі, городини, плодів, ягід, винограду, м'яса, молока, яєць та іншої продукції рослинництва і тваринництва.

За останні роки рівень продовольчої безпеки знизився до критично небезпечного рівня. Тому проблема прискореного розвитку сільського господарства і стабільного нарощування продукції землеробства і тваринництва та продовольчих товарів набирає особливо важливого значення. Отже, по дальший розвиток аграрного сектора економіки і розв'язання продовольчого питання стає найбільш невідкладним і позачерговим завданням. Основне завдання економічної науки полягає в тому, аби розробити теоретичні і методологічні основи аграрних перетворень, стратегію і тактику здійснення аграрної реформи, економічні механізми стимулювання розвитку сільськогосподарського виробництва.

Максимальне задіяння усіх економічних механізмів, стимулювання розвитку аграрної економіки, удосконалення інвестиційної фінансово-кредитної, цінової, рентної, страхової, протекціоністської і митної політики, структурна перебудова агропромислового комплексу, розвиток різних форм власності і господарювання, товарно-грошових відносин і переходу від планової до ринкової економіки вимагають ґрунтовних економічних

досліджень і розробки нової аграрної політики. Тому роль і значення економічної науки на сучасному стані розвитку продуктивних сил непомірно зростає.

Сільськогосподарське виробництво – це процес взаємодії людини і природи, в ході якого вона з допомогою промислових засобів виробництва, використовуючи тіла, речовини і сили природи, здійснює виробництво сільськогосподарської продукції. Вона займається вирощуванням сільськогосподарських культур і вирощуванням продуктивної худоби.

Природа у сільському господарстві є основною продуктивною силою.

Продуктивність сільськогосподарських угідь, водних екосистем, енергія сонця і вітру, кількість сонячного тепла і світла, атмосферних опадів беруть безпосередню участь у фотосинтезі рослин, впливають на урожайність сільськогосподарських культур і продуктивність худоби. Територіальне поєднання природних умов і ресурсів впливає на розміщення і спеціалізацію сільського господарства. У сільськогосподарському, на відміну від інших галузей народного господарства, використовуються не лише промислові, але й природні засоби виробництва.

Розвиток сільського господарства базується на вивченні економічних законів і законів природи. Економічні закони відображають суспільно-виробничі відносини людей у процесі сільськогосподарського виробництва.

Вони характеризують більш істотні, причинні і стійкі зв'язки між економічними явищами і процесами, які відбуваються у виробництві матеріальних благ і суспільного життя населення. Економічні закони – теоретична і методологічна основа суспільної практики. Вони не існують поза межами суспільно-виробничої діяльності людей і проявляються тільки через їх діяльність. Характер дії економічних законів визначається соціально – економічною природою суспільного розвитку і способів виробництва матеріальних благ.

Закони природи відображають найсуттєвіші особливості розвитку природних явищ і процесів. Вони істотно впливають на розвиток суспільного виробництва і його економічну ефективність. Економічні закони, як і закони природи мають об'єктивний, не залежний ні від кого характер.

Пізнання механізмів дій законів економічних і законів природи їх урахування в господарській практиці сприяє прискореному розвитку економіки і підвищення життєвого рівня і добробуту населення. І, навпаки, ігнорування, порушення, іноді нехтування вимогами економічних законів і законів природи негативно позначаються на розвитку продуктивних сил і виробничих відносин. Тільки на основі вивчення і пізнання об'єктивних законів розвитку суспільства і природи можна формувати економічну політику держави і здійснювати економічні реформи у ній.

Економіка сільського господарства – це сукупність суспільно-виробничих відносин у сільському господарстві, наука, що вивчає форми і характер прояву

економічних законів у сільськогосподарському виробництві, методи і прийоми використання природних і промислових засобів виробництва для отримання максимальної кількості продукції при оптимальних затратах на її виробництво. Вона пов'язана з багатьма іншими галузями економічної науки: економічною і соціальною географією, соціоекономікою, статистикою, математикою, кібернетикою та іншими науками. Оскільки економічні відносини в сільському господарстві, як і в інших галузях господарського комплексу, визначаються особливостями розвитку продуктивних сил, їхньою організацією і характером розвитку, то економіка сільського господарства у поєднанні з загальноекономічними відносинами у їхньому галузевому прояві розглядає систему не лише економічних, але й технічних, технологічних і організаційних відносин. Вона вивчає механізми дії економічних законів і законів природи в сільському господарстві, специфічні умови і особливості господарювання, управління і планування, процеси розвитку агропромислової інтеграції, горизонтальної, вертикальної кооперації, комплексування і комбінування виробництва та розвиток агропромислових формувань, закономірності і особливості суспільного й територіального поділу праці, розміщення і спеціалізації сільськогосподарського виробництва, формування зон і районів товарного виробництва зерна, цукрових буряків, льоноволокна, картоплі, городини, плодів, ягід, винограду, молока, м'яса, яєць, вовни та інших видів продукції. Предметом вивчення аграрної економіки є форми організації виробництва і реалізації продукції, кон'юнктура ринку і ринкові відносини, специфічні галузеві техніко – економічні особливості використання основних засобів виробництва і предметів праці, матеріально-технічного постачання і т. ін.

Вивчаючи виробничі відносини, економіка сільського господарства має враховувати постійні зміни в розвитку продуктивних сил, організації, техніці і технології виробництва, виявляти застарілі форми господарства і неефективні методи господарювання і пропонувати нові, визначати ефективність застосування тих чи інших засобів виробництва і трудових ресурсів, технічних, агротехнічних, зоотехнічних, комплексномеліоративних, природоохоронних, середовищноформуєчих та інших заходів, перспективи розвитку сільського господарства.

Література

1. Андрийчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 292с.
2. Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. – Тернопіль: "Збруч", 2003. – 305 с.
3. Аграрна економіка: Підручник/ Д.К.Семенда, О.І.Здоровцов. – Умань, 2005 – 318с.

Аграрная экономика, ее содержание и задание

Бобырь Ю.А.

Аграрный сектор экономики играет важнейшую роль в системе материального производства, в укреплении экономики страны, повышении жизненного уровня и благосостояния населения. Человечество существует в первую очередь потому, что развивает сельское хозяйство, основная функция которого, – обеспечить людей продуктами питания, без которых они не могут жить, творить и работать.

Ключевые слова: *сельскохозяйственная продукция, сельскохозяйственные предприятия, полезный результат, экономическая эффективность производства, конкурентоспособность, насыщение рынков.*

Agrarian economy, its maintenance and task

Bobyry Y.O.

The agrarian sector of economy plays a major role in the system of financial production, in strengthening of economy of country, increase of standard of life and welfare of population. Humanity exists above all things because develops agriculture basic function of which – to provide people food stuffs which they can not live without, to create and work.

Keywords: *agricultural produce, agricultural enterprises, useful result, economic efficiency of production, competitiveness, satiation of markets.*